

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
 Факультет психології, комунікацій та перекладу
 Кафедра української мови, історії та інформаційної діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНОПроректор з наукових досліджень
та трансферу технологій

Сергій ГНАТЮК

2025 р.

УЗГОДЖЕНО

В. о. декана

Наталія МЕЛЬНИК

«10» 09 2025 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Сучасна українська мова наукового спрямування»

Освітньо-професійна програма: усі освітньо-наукові програми, за якими університет проводить підготовку здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії»

Галузь знань: усі галузі знань, за якими університет проводить підготовку здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії»

Спеціальність: усі спеціальності, за якими університет проводить підготовку здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії»

Спеціалізація: (для тих планів, які мають спеціалізацію)

Форма здобуття освіти	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / КР	Форма сем. контролю
Очна (денна / вечірня)	1	90 / 3	-	30	—	60	-	Диф. залік – 1 с.
Заочна	1	90 / 3	-	10	—	80	-	Диф. залік – 1 с.

Індекс: НДФ- 1-8 -A1-J6 /25-ОК-1.1.2

НДФ-1-8-A1-J6з /25-ОК-1.1.2

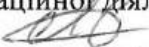
СМЯ KAU РП 12.01.01–01–2025

	Система менеджменту якості Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01-01-2025
		Стор. 2 із 12 16	

Робочу програму навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування» розроблено на основі освітньо-наукових програм, навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» для всіх галузей знань і спеціальностей та відповідних нормативних документів, за якими університет проводить підготовку здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії».

Робочу програму розробили:

в. о. завідувача кафедри української мови,
історії та інформаційної діяльності, доцент:

 /Анастасія СІБРУК/

доцент кафедри української мови,
історії та інформаційної діяльності, доцент:

 /Оксана ПРИХОДЬКО/

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри української мови, історії та інформаційної діяльності, протокол № 29 від «01» 01 2025р.

В.о. завідувача кафедри /Анастасія СІБРУК/

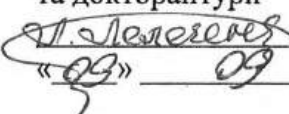
Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету психології, комунікацій та перекладу, протокол № 7 від «02» 09 2025р.

Голова НМРР /Анжеліка КОКАРЄВА/

Робоча програма навчальної дисципліни «Англійська мова наукового спрямування» погоджена гарантантами освітньо-наукових програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, зокрема щодо місця, мети, завдань та змісту цієї навчальної дисципліни для досягнення цілей та програмних результатів навчання, а також здобуття компетентностей, передбачених цими освітньо-науковими програмами, в контексті формування комунікативних якостей здобувачів вищої освіти.

УЗГОДЖЕНО

Завідувач аспірантури
та докторантури

 Анжела ЛЕЛЕЧЕНКО
«03» 09 2025 р.

Рівень документа – 36

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
 Факультет психології, комунікацій та перекладу
 Кафедра української мови, історії та інформаційної діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНОПроректор з наукових досліджень
та трансферу технологій_____ Сергій ГНАТЮК
«__» _____ 2025 р.**УЗГОДЖЕНО**

В. о. декана

_____ Наталія МЕЛЬНИК
«__» _____ 2025 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Сучасна українська мова наукового спрямування»

Освітньо-професійна програма: усі освітньо-наукові програми, за якими університет проводить підготовку здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії»

Галузь знань: усі галузі знань, за якими університет проводить підготовку здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії»

Спеціальність: усі спеціальності, за якими університет проводить підготовку здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії»

Спеціалізація: (для тих планів, які мають спеціалізацію)

Форма здобуття освіти	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / КР	Форма сем. контролю
Очна (денна / вечірня)	1	90 / 3	-	30	–	60	-	Диф. залік – 1 с.
Заочна	1	90 / 3	-	10	–	80	-	Диф. залік – 1 с.

Індекс: НДФ- 1-8 -A1-J6 /25-ОК-1.1.2

НДФ-1-8-A1-J6з /25-ОК-1.1.2

СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025

	Система менеджменту якості Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 2 із 17	

Робочу програму навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування» розроблено на основі освітньо-наукових програм, навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» для всіх галузей знань і спеціальностей та відповідних нормативних документів, за якими університет проводить підготовку здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії».

Робочу програму розробили:

в. о. завідувача кафедри української мови,
історії та інформаційної діяльності, доцент:

_____ /Анастасія СІБРУК/

доцент кафедри української мови,
історії та інформаційної діяльності, доцент:

_____ / Оксана ПРИХОДЬКО/

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри української мови, історії та інформаційної діяльності, протокол № _____ від « ____ » _____ 20__ р.

В.о. завідувача кафедри _____ /Анастасія СІБРУК/

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету психології, комунікацій та перекладу, протокол № _____ від « ____ » _____ 20__ р.

Голова НМРР _____ /Анжеліка КОКАРСЬВА/

Робоча програма навчальної дисципліни «Англійська мова наукового спрямування» погоджена гарантими освітньо-наукових програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, зокрема щодо місця, мети, завдань та змісту цієї навчальної дисципліни для досягнення цілей та програмних результатів навчання, а також здобуття компетентностей, передбачених цими освітньо-науковими програмами, в контексті формування комунікативних якостей здобувачів вищої освіти.

УЗГОДЖЕНО

Завідувач аспірантури
та докторантури

_____ Анжела ЛЕЛЕЧЕНКО
« ____ » _____ 2025 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 3 із 17	

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	5
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	6
2. Програма навчальної дисципліни	6
2.1. Зміст навчальної дисципліни	6
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	6
2.3. Тематичний план	8
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)	8
2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену або підсумкової контрольної роботи	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	10
3.1. Методи навчання	10
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	10
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих здобувачем вищої освіти знань та вмінь	12

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 4 із 17	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення робочих програм навчальних дисциплін з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у Національному авіаційному університеті», затверджених наказом ректора від 01.06.2021 № 321/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Сучасна українська мова наукового спрямування» полягає у формуванні фундаментальних знань про мовні засоби, які використовуються в науковій комунікації. Ця дисципліна дає можливість опанувати правила грамотного, логічного та професійного викладу думок українською мовою в академічному середовищі. Крім того, курс допомагає розвивати навички критичного аналізу та редагування, що забезпечує високий рівень володіння мовою для реалізації фахових завдань.

Дисципліна «Сучасна українська мова наукового спрямування» спрямована на розвиток і вдосконалення мовної компетенції в царині академічного та наукового спілкування. Вона орієнтована на вивчення основних мовних норм, стилістичних особливостей та науково обґрунтованих форм подання інформації в різних жанрах і форматах. Дисципліна допомагає формувати навички чіткого, логічного та послідовного викладення думок, які відповідають сучасним вимогам професійного дискурсу.

«Сучасна українська мова наукового спрямування» є важливою складовою підготовки фахівців у різних галузях знань. Вона допомагає опановувати професійну лексику, правила наукового стилю та специфіку роботи з різними типами інформації. Оволодіння такими навичками дає можливість структуровано висловлювати думки, забезпечуючи ефективну комунікацію в науковій царині.

Метою навчальної дисципліни є засвоєння лексичних, граматичних та стилістичних засад української мови, що є актуальними в науковій царині. Завдяки цьому уможливлено здобуття потрібних умінь для створення якісних наукових текстів – статей, доповідей, рецензій тощо, а також знань для ефективного використання мови в усних і письмових виявах комунікації в науковому дискурсі.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування навичок написання наукових текстів;
- використання спеціальної термінології;
- дотримання граматичних норм та логічна побудова викладу у форматі певного дискурсу;
- структурування матеріалу відповідно до вимог наукового піджанру (статті, тези, звіт та ін.), забезпечуючи чіткість і зрозумілість;
- умінь критично аналізувати наукові тексти (перевірка достовірності інформації, оцінки її наслідкових зв'язків та якості наукової аргументації);
- вдосконалення навичок презентації наукового матеріалу, вміння грамотно й чітко представляти результати досліджень;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 5 із 17	

- культура наукового мислення та етика, дотримання норм академічної доброчесності, правильне цитування джерел і уникнення плагіату.

Програма погоджена гарантими освітньо-професійних програм третього (доктор філософії) рівня вищої освіти, зокрема, щодо місця, мети, завдань та змісту навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування».

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами).

Дисципліна «Сучасна українська мова наукового спрямування» спрямована на формування й удосконалення навичок професійного використання української мови в академічному середовищі. Завдяки засвоєнню цього курсу формується здатність працювати з науковими текстами. Навчальний процес передбачає опанування стилістичних норм української мови та вдосконалення базових мовних компетенцій, що є основою для грамотного професійного спілкування:

- формування та вдосконалення навичок професійного використання української мови в академічному середовищі;
- розвиток здатності працювати з науковими текстами, включаючи засвоєння стилістичних норм української мови та вдосконалення базових мовних компетенцій;
- удосконалення вміння інтерпретувати й аналізувати тексти різної складності, створювати власні наукові роботи відповідно до мовних та жанрових вимог;
- формування навичок написання наукових статей, рефератів і тез, що сприяє ефективній візуалізації результатів досліджень;
- розвиток критичного мислення та здатності рецензувати роботи, оцінювати якість наукових текстів із позиції логічності, аргументованості та дотримання стилістичних норм наукового дискурсу;
- вдосконалення навичок усного спілкування на наукові теми з акцентом на вміння аргументовано висловлювати свої думки під час обговорень, дискусій, конференцій чи захисту досліджень;
- забезпечення якісної підготовки до професійної діяльності шляхом здобуття знань щодо специфіки функціонування української мови в науковому просторі та їх застосування у реальних академічних ситуаціях у поєднанні з іншими освітніми компонентами.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами).

До загальних компетентностей, які прямо чи опосередковано пов'язані з загальними компетентностями, передбаченими кожною освітньо-професійною програмою, належать, зокрема, найбільш актуальні для кожної спеціальності загальні компетентності з Проєкту Європейського Союзу «Тюнінг – Гармонізація освітніх структур в Європі», зазначені в наказі Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 № 584) та стандартах вищої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» повинен набути такі компетентності:

- формування професійної мовної компетенції як основи ефективного спілкування в науковому середовищі;
- здатність точно формулювати думки, чітко висловлювати ідеї та якісно презентувати результати наукових досліджень;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 6 із 17	

- розвиток комунікативної компетентності для написання текстів і проведення аргументованих наукових дискусій українською мовою;
- опанування фахової термінології та вдосконалення навичок публічного мовлення для професійного спілкування у різних наукових піджанрах;
- розвиток дослідницької компетентності через навчання роботи з науковими текстами: аналіз, систематизація, інтерпретація інформації, а також правильне цитування відповідно до сучасних академічних стандартів;
- удосконалення когнітивної компетентності, зокрема критичного мислення, структурування інформації та формування нових ідей у писемній чи усній формі;
- розвиток здатності логічно обґрунтовувати думки із дотриманням принципів академічної доброчесності;
- формування соціально-культурної компетентності через розуміння мови як елемента національної ідентичності у науковому просторі.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліна «Сучасна українська мова наукового спрямування» базується на знаннях такої дисципліни, як «Філософія науки» і є фундаментальною для підготовки здобувачів до написання та оформлення дисертаційної роботи.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування» є логічною завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якого передбачає проведення контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Інтегровані вимоги до дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» має **знати**:

- основи наукового стилю та специфіку наукової термінології;
- норми української граматики, орфографії та пунктуації в контексті наукових комунікацій;
- специфіку мовлення в різних галузях науки та уміння адаптувати мовлення відповідно до цільової аудиторії;
- структуру та лінгвостилістичні особливості наукових робіт;
- стилістичні та мовні засоби наукових статей, монографій тощо;
- етику наукових досліджень, зокрема щодо питань плагіату та авторських прав.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» повинен **уміти**:

- правильно використовувати в науковій сфері українську мову відповідно до нових правописних норм;
- структуровано викладати матеріал відповідно до вимог наукового стилю;
- створювати, редагувати та оформляти наукові тексти відповідно до сучасних вимог;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 7 із 17	

- аналізувати та критично оцінювати наукові джерела й результати досліджень;
- використовувати спеціалізовану термінологію у відповідній галузі знань;
- ефективно шукати, організовувати та використовувати інформаційні ресурси для наукової роботи;
- переконливо презентувати наукові результати, використовуючи відповідні вербальні та невербальні комунікаційні засоби;
- використовувати сучасні інформаційні технології для збору, обробки та аналізу наукових даних;
- започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати процес наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

Тема 1.1. Академічне письмо. Мовні норми Українського правопису-2019 в науковому тексті

Академічне письмо: структура й стиль. Мовна культура науковця. Етика наукового дослідження. Норми правописної системи сучасної української наукової мови. Нова редакція Українського правопису 2019 року. Лексична динаміка сучасної української наукової мови.

Тема 1.2. Мовна специфіка наукового стилю та наукової термінології

Особливості наукового стилю. Сучасна термінологія в науці: формування і вживання українських та запозичених термінів. Специфіка використання спеціалізованої наукової термінології у відповідній галузі знань.

Тема 1.3. Мова наукових комунікацій

Різновиди наукових комунікацій. Вербальна реалізація основних комунікативних стратегій писемної наукової комунікації. Питання слово- і формовживання в наукових комунікаціях. Творення та використання синтаксичних конструкцій у науковій комунікації. Мовний етикет сучасної наукової комунікації. Стандарти української мови у формальних документах і науковій комунікації.

Тема 1.4. Мовні особливості різножанрових наукових текстів

Правила мовної організації наукових текстів різних жанрів. Лексика і фразеологія наукового тексту. Мовні особливості формулювання категоріального апарату наукового дослідження: предмет, мета, завдання, гіпотеза, стан розробки проблеми, методологія дослідження. Майстерність створення наукової статті за темою дослідження.

Тема 1.5. Мовні особливості генеративних моделей ШІ у створенні та редагуванні наукового тексту. Академічна доброчесність

Можливості генеративних моделей ШІ у створенні та редагуванні тексту. Мовні конструкції та лексичні засоби, пропонувані різними моделями ШІ (ChatGPT, Paperpal, QuillBot, Grammarly тощо). Проблема академічної культури та академічної доброчесності під час створення наукового тексту.

Тема 1.6. Наукове есе як жанр академічного письма. Створення наукового есе за темою дослідження

Поняття наукового есе як провідного жанру у світовому науковому просторі. Структура есе. Лінгвостилістичні особливості написання есе. Практичні рекомендації до створення наукового есе.

Тема 1.7. Мовні й мовленнєві особливості презентації наукових текстів. Презентація доповіді за темою наукового дослідження

Основні вимоги до підготовки й представлення результатів наукового дослідження. Використання вербальних та невербальних комунікаційних засобів. Правила адаптації наукового мовлення відповідно до цільової аудиторії та ситуації мовлення. Підготовка до публічних виступів: мистецтво ораторства для українських дослідників. Презентація та виголошення доповіді за темою наукового дослідження.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 8 із 17	

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Очна (денна / вечірня) форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти			
		Усього	Лекції	Лаб. / прак. заняття	СР	Усього	Лекції	Лаб. / прак. заняття	СР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
« Сучасна українська мова наукового спрямування»									
1.1	Академічне письмо. Мовні норми Українського правопису-2019 в науковому тексті	__1 семестр				__1 семестр			
		12	-	2 2	8	10	-	1	9
1.2	Мовна специфіка наукового стилю та наукової термінології	12	-	2 2	8	10	-	1	9
1.3	Мова наукових комунікацій	12	-	2 2	8	10	-	1	9
1.4	Мовні особливості різножанрових наукових текстів	12	-	2 2	8	10	-	1	9
1.5	Мовні особливості генеративних моделей ІІІ у створенні та редагуванні наукового тексту. Академічна доброчесність	12	-	2 2	8	10	-	1	9
1.6	Наукове есе як жанр академічного письма. Створення наукового есе за темою дослідження	13	-	2 2	9	14	-	2	12
1.7	Мовні й мовленнєві особливості презентації наукових текстів. Презентація доповіді за темою наукового дослідження	13	-	2 2	9	15	-	2	13
1.8	Контрольна робота	4	-	2	2	3	-	1	2
1.9	Контрольна (домашня) робота	-	-	-	-	8	-	-	8
Усього за навчальною дисципліною		90	-	30	60	90	-	10	80

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу.

Контрольна виконується з метою закріплення та поглиблення знань здобувачів правил формування мовної культури науковця, підвищення рівня їхньої комунікативної, орфографічної компетентності для належного забезпечення реалізації наукової діяльності.

Її цілі: 1) засвоєння основних принципів створення наукових текстів відповідно до норм української літературної мови; 2) поглиблення знань щодо основних змін правописних норм нової редакції Українського правопису 2019 року; 3) засвоєння здобувачами освіти норм правописної системи сучасної української мови задля вдосконалення їхнього фахового мовлення, забезпечення високого рівня мовної компетентності; 4) вироблення та удосконалення у здобувачів умінь і навичок опанування методами і технологіями створення наукових авторських текстів, які мають високий рівень оригінальності; 5) формування культури наукової мови; 6) засвоєння правил оформлення покликань і цитувань у науковій роботі.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯКАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 9 із 17	

Для студентів заочної форми навчання – завдання для виконання розробляються автором робочої програми. Навчальні матеріали затверджуються протоколом засідання випускової кафедри, доводяться до відома здобувача вищої освіти індивідуально і виконуються відповідно до методичних рекомендацій. Наприклад, номер варіанту теоретичної частини та завдання дорівнює сумі трьох останніх цифр індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену або підсумкової контрольної роботи.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доноситься до відома здобувача вищої освіти.

Питання до заліку «Сучасна українська мова наукового спрямування»:

1. Поняття про сучасну українську наукову мову
2. Норми правописної системи сучасної української наукової мови
3. Нова редакція Українського правопису 2019 року в науковому тексті
4. Академічне письмо: структура й стиль
5. Мовна культура науковця
6. Етика наукового дослідження
7. Лексична динаміка сучасної української наукової мови
8. Мовна специфіка наукового стилю та наукової термінології
9. Сучасна термінологія в науці: формування і вживання українських та запозичених термінів
10. Специфіка використання спеціалізованої наукової термінології у відповідній галузі знань
11. Різновиди наукових комунікацій та їх мовне вираження
12. Вербальна реалізація основних комунікативних стратегій писемної наукової комунікації
13. Питання слово- і формовживання в наукових комунікаціях
14. Творення та використання синтаксичних конструкцій у науковій комунікації
15. Мовний етикет сучасної наукової комунікації
16. Стандарти сучасної української мови у формальних документах і науковій комунікації
17. Мовні особливості різножанрових наукових текстів
18. Лексика і фразеологія наукового тексту
19. Мовні особливості формулювання категоріального апарату наукового дослідження: предмет, мета, завдання, гіпотеза, стан розробки проблеми, методологія дослідження
20. Майстерність створення наукової статті за темою дослідження
21. Мовні особливості генеративних моделей ШІ у створенні та редагуванні наукового тексту
22. Мовні конструкції та лексичні засоби, пропонувані різними моделями ШІ (ChatGPT, Paperpal, QuillBot, Grammarly тощо)
23. Проблема академічної культури та академічної доброчесності під час створення наукового тексту
24. Наукове есе як жанр академічного письма
25. Поняття наукового есе як провідного жанру у світовому науковому просторі
26. Структура та лінгвостилістичні особливості есе
27. Перелік практичних рекомендацій до створення наукового есе за темою дослідження
28. Мовні й мовленнєві особливості презентації наукових текстів
29. Основні вимоги до підготовки й представлення результатів наукового дослідження

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 10 із 17	

30. Використання вербальних та невербальних комунікаційних засобів під час представлення наукового дослідження

31. Правила адаптації наукового мовлення відповідно до цільової аудиторії та ситуації мовлення

32. Підготовка до публічних виступів: мистецтво ораторства для українських дослідників

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: практичні (практична робота та дослідна робота), комунікативний метод. З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» під час вивчення дисципліни застосовуються такі форми і технології навчання: робота в малих групах, проблемна дискусія, мозкова атака, кейс, презентація, письмові роботи тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Горошкіна, О.М., Шутова, Л.І. Науковий текст: особливості мови та стилю: навчально-методичний посібник для аспірантів. Луганськ: Світанок, 2013. 138 с.

3.2.2. Колоїз Ж. Основи академічного письма: практикум. Кривий Ріг, 2019. 178 с.

3.2.3. Кошетар У., Литвинська С., Приходько О. Концептуальний апарат фахової наукової комунікації. Scientific Collection «InterConf+». 2022. (28(137), С. 124–134. URL: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.12.2022.014>

3.2.4. Кошетар У., Литвинська С., Сібрук А. 2022. Перспективи наукових комунікацій в контексті цивілізаційних викликів в XXI століття. Scientific Collection «InterConf+». 2022. № 26(129). С. 106–118. URL: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.10.2022.011>

3.2.5. Наукові комунікації у фаховій діяльності: навч. посіб. / Литвинська С.В., Добровольська Л.А., Дячук Т.М., Кошетар У.П., Онуфрійчук Г.І., Приходько О.Ю., Сенчило-Татліліоглу Н.О., Сібрук А.В., Стецик Х.М. Київ: НАУ, 2024. 136 с. URL: <https://umk.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/Navch.-posib.-NKFD-ost.a5Obkl-1.pdf>

3.2.6. Правопис 2019 року. Український правопис / Затверджено Українською національною комісією з питань правопису. URL: [http://www.inmo.org.ua/assets/files/2019/Ukr.%20pravopys%20\(2019\).pdf](http://www.inmo.org.ua/assets/files/2019/Ukr.%20pravopys%20(2019).pdf)

3.2.7. Приходько О. Штучний інтелект у дискурсі академічної доброчесності освітньої і наукової діяльності здобувачів вищої освіти. Матеріали VII Міжнародної наукової конференції «Мова та культура у просторі новітніх технологій: проблеми сучасної комунікації», м. Київ, 12 березня 2025 р.; ДУ «Київський авіаційний інститут» / за заг. ред. А.В. Сібрук. К., 2025. С. 82-85.

3.2.8. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. Київ: Кієво-Могилянська академія, 2016. 628 с.

3.2.9. Семеног О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯКАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 11 із 17	

Допоміжна література

3.2.10. Академічна доброчесність та професійна етика : навч. посіб. / Сібрук А. В., Дубик Х. М., Литвинська С.В., Онуфрійчук Г.І., Приходько О.Ю., Черіпко С. І. Київ : ДУ «КАІ», 2025. 140 с.

3.2.11. Бабакова О.В. Нові тенденції розвитку української мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Мелітополь, 2018. 96 с.

3.2.12. Ділова українська мова: практикум / уклад.: С.В. Литвинська, Т.М. Дячук, Х.М. Стецик, Г.І. Онуфрійчук, Л.А. Добровольська. Київ: НАУ, 2022. 83 с.

3.2.13. Литвинська С.В., Сібрук А.В., Стецик Х. М. Порухення мовних норм у термінологічних стандартах (на прикладі ДСТУ 3294-95 «Маркетинг. Терміни та визначення основних понять»). Мова: класичне – модерне – постмодерне. 2021. Випуск 7. С. 92-107.

3.2.14. Литвинська С.В., Стецик Х.М. Помилки в термінологічних стандартах (на прикладі ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять»). Термінологічний вісник. 2021. Вип.6. С.68-76.

3.2.15. Шебеліст С. В. ЕСЕЇ. Енциклопедія сучасної України: у 30 т. за ред. І.М. Дзюби. Київ: НАН України, НТШ, 2009. Т. 9. С. 239.

3.2.16. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ: Знання-Прес, 2002. 295 с.

3.2.17. Bailey, S. (2018). Academic Writing. A Handbook for International Students. 5th Edition. Routledge.

3.2.18. Paul, J. S. (2018). How to Write a Lot: A Practical Guide to Productive Academic Writing. 2nd Edition. American Psychological Association.

3.2.19. Saramäki, J. (2019). How to Write a Scientific Paper: An Academic Self-Help Guide for PhD Students. Independently published.

3.2.20. Wallwork, A., & Southern A. (2020). 100 Tips to Avoid Mistakes in Academic Writing and Presenting. Springer Cham. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-44214-9>

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Academic writing. URL: https://library.leeds.ac.uk/info/14011/writing/106/academic_writing

3.3.2. Academic writing. URL: <https://www.ucl.ac.uk/english-usage/apps/awe/eaw/index.html>

3.3.3. <http://utg.ua>

3.3.4. <http://jrnل.nau.edu.ua/index.php/visnik>

3.3.5. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

3.3.6. <http://www.rozum.org.ua/>

3.3.7. <https://language-policy.info/>

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.01–01–2025 Стор. 12 із 17
---	---	-------------------	--

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ ЗДОБУВАЧЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання окремих видів виконаної здобувачем вищої освіти навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до таблиці 4.2

Таблиця 4.2 (для дисциплін де передбачено диференційований залік)

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Очна (денна / вечірня) форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
	1 семестр	1 семестр
Відповіді на практичних заняттях	10б.х 2 = 20	
Виконання тестових завдань	10б.х2 = 20	
Виконання письмових завдань	10б.х4 = 40	10б.х3 = 30
<i>Для допуску до виконання контрольної роботи здобувач має набрати не менше</i>	<i>48 балів</i>	
Виконання контрольної роботи (домашньої)		30
Відповіді на практичних заняттях (з урахуванням виконання завдань, отриманих під час настановної сесії)		10б.х2 = 20
Виконання контрольної роботи	20	20
Усього за дисципліною	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачем вищої освіти, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості семестрового контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості та індивідуального плану аспіранта, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до академічної довідки про виконання відповідних освітньо-наукових програм.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова наукового спрямування»	Шифр документа	СМЯКАІ РП 12.01.01–01–2025
		Стор. 13 із 17	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайо- млення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введен- ня зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульо- ваного			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				

Силабус навчальної дисципліни
«Сучасна українська мова наукового спрямування» ()

Для освітньо-професійних програм
за всіма галузями знань, спеціальностями і
спеціалізаціями

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента ОП
Курс	1 (перший)
Семестр	1 (перший)
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	3 кредити / 90 год
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	Предметом вивчення дисципліни є норми української мови в науковому мовленні, зокрема відповідно до нового правопису, правила мовної організації наукових текстів різних жанрів, питання українського слово- і формовживання, творення й використання синтаксичних конструкцій у науковій комунікації, підготовки різножанрових текстів наукового стилю і публічної презентації наукових досліджень.
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	Метою навчальної дисципліни є сформувати мовну культуру науковця, розвиток умінь створювати наукові тексти відповідно до норм української літературної мови та презентувати результати наукового дослідження в усній і письмовій формах. З 2019 року в Україні набула чинності нова редакція Українського правопису, вивчення якого є необхідним для науковців з метою підвищення рівня їхньої комунікативної, орфографічної компетентності і належного забезпечення реалізації наукової діяльності. Актуальність курсу визначається впровадженням нової редакції Українського правопису 2019 року і полягає в необхідності та важливості засвоєння здобувачами освіти норм правописної системи сучасної української мови задля вдосконалення їхнього фахового мовлення, забезпечення високого рівня мовної компетентності.
Чому можна навчитися (результати навчання)	Поглибити і систематизувати знання із сучасної орфографії на основі нового українського правопису. Вивчити основи наукового стилю та специфіку наукової термінології. Сформувати навички критичного аналізу та інтерпретації наукових текстів. Навчитися ефективно писати та редагувати наукові роботи, дотримуючись норм української мови та стилістичних вимог. Вміти чітко й логічно викладати свої думки, аргументувати власні позиції. Використовувати сучасні інформаційні ресурси для підготовки та проведення наукових досліджень. Сформувати систему знань про етику наукових досліджень та основні вимоги до підготовки й представлення наукових публікацій.

Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	Правильно використовувати в науковій сфері українську мову відповідно до нових правописних норм. Оволодіння науковим стилем та вмінням структуровано викладати матеріал. Навички написання, редагування та оформлення наукових текстів відповідно до сучасних вимог. Здатність аналізувати та критично оцінювати наукові джерела й результати досліджень. Уміння використовувати спеціалізовану термінологію у відповідній галузі знань. Знання норм української граматики, орфографії та пунктуації в контексті наукових комунікацій. Вміння ефективно шукати, організовувати та використовувати інформаційні ресурси для наукової роботи. Розуміння етики наукових досліджень, зокрема питань плагіату та авторських прав. Уміння ефективно презентувати наукові результати, використовуючи відповідні вербальні та невербальні комунікаційні засоби. Знання специфіки мовлення в різних галузях науки та уміння адаптувати мовлення відповідно до цільової аудиторії. Вміння використовувати сучасні інформаційні технології для збору, обробки та аналізу наукових даних. Здатність започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати процес наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.
Навчальна логістика	«Сучасна українська мова наукового спрямування» як теоретико-прикладна дисципліна. Наукова мовна культура як основа професійної діяльності дослідника. Причини ухвалення нового правопису української мови. Обов'язкові зміни в Українському правописі 2019 року. Варіантні зміни в Українському правописі 2019 року. Мовні норми в науковій комунікації: орфоепічні, акцентуаційні, орфографічні, лексичні, словотвірні, морфологічні, синтаксичні. Композиція писемного наукового тексту. Культура наукового виступу. Наукова дискусія. Комп'ютерна презентація наукового виступу.

	Види занять: лекція, практичне. Форми навчання: очна, дистанційна. Методи навчання: загальнонаукові та спеціальні методи: 1) методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи навчання: лекція, бесіда, пояснення; 2) наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування; 3) практичні методи навчання: практична робота та дослідна робота; 4) методи стимулювання навчальної діяльності: методи навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід студентів; 5) метод контролю і самоконтролю у навчанні: метод усного, письмового, тестового контролів.	
Пререквізити	Базові знання з дисциплін «Ділова українська мова», «Історія української державності та культури», «Філософія»	
Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НТБ НАУ	Навчальна та наукова література: Ділова українська мова : навч. посіб. / автори : С.В. Литвинська, А.В. Сібрук, Г. І. Онуфрійчук, Х. М. Стецик. Київ: НАУ, 2021. 124 с. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/54005/5/05_%d0%94%d0%a3%d0%9c_%d0%9f.pdf Наукові комунікації у фаховій діяльності: методичні рекомендації до самостійної роботи / уклад.: І.В.Бурлакова, У.П. Кошетар, Г.І.Земляна. Київ: НАУ, 2020. 92 с. Литвинська С., Сенчило Н., Сібрук А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності закладів вищої освіти України // Вища освіта в умовах пандемії: монографія / під заг. ред. Н.В.Ладогубець, А.М. Кокаревої. (Гуманітарний дискурс суспільства ризику). Київ: Талком, 2021. С. 73-88. Koshetar U., Lytvynska S., Senchylo-Tatlilioglu N., Sibruk A., Onufriychuk H. The Use of Information and Communication Technologies in the Activities of Higher Educational Institutions of Ukraine // DTTLS 2021, LNISO 56, 2022. pp. 86–94. Кошетар, У., Литвинська, С., Сібрук, А. Перспективи наукових комунікацій в контексті цивілізаційних викликів в XXI століття // Scientific Collection «InterConf+», (26(129), 2022. с. 106–118. https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.10.2022.011	
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, Проектор	
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Залік	
Кафедра	Кафедра української мови, історії та інформаційної діяльності	
Факультет	Факультет психології, комунікації та перекладу	
Викладач(і)		ПІБ викладача: Сібрук Анастасія Володимирівна Посада: в.о. завідувача кафедри Науковий ступінь: к.філол.н. Вчене звання: доцент Профайл викладача: https://scholar.google.com/citations?user=Mly1B-

		wAAAAJ&hl=uk&oi=ao Тел.: 4067714 Е-mail: anastasii.sibruk@npp.kai.edu.ua Робоче місце: 8.903
		ПІБ викладача: Дубик Христина Миколаївна Посада: доцент Науковий ступінь: к.філол.н. Вчене звання: доцент Профайл викладача: https://scholar.google.com/citations?user=Utg-HIYAAAAJ&hl=uk&oi=ao Тел.: 4067714 Е-mail: khrystyna.stetsyk@npp.kai.edu.ua Робоче місце: 8.901
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс, викладання українською мовою.	
Максимальна кількість слухачів	120	
Лінк на дисципліну	evoakd4o	